

กระทู้ถามที่ ๑๐๐๖ ร.

สภาผู้แทนราษฎร

๒๕ ธันวาคม ๒๕๕๕

เรื่อง การจัดสรรที่ดินเพื่อสร้างนิคมเกษตรกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง
กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

ข้าพเจ้าขอตั้งกระทู้ถาม ถามรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังต่อไปนี้

ในระหว่างปี ๒๕๕๐ ประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่ภาวะวิกฤติทางเศรษฐกิจ และในปลายปี ๒๕๕๐ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่ ส่งผลให้มีประชาชนชาวไทยจำนวนมากได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง และมีความต้องการที่จะดำเนินรอยตามแนวทางพระราชดำรินั้น โดยเฉพาะผู้ที่ว่างงาน หรือแม้แต่ผู้ที่มิงานทำ อยู่แล้วแต่ประสงค์ที่จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตไปสู่วิถีเกษตรกรรมที่เรียกว่า Back to the Roots แต่ก็ไม่สามารถที่จะทำได้เพราะไม่มีที่ดินและปัจจัยการผลิต จึงขอเรียนถามว่า

๑. รัฐบาลได้มีการดำเนินนโยบายในการสนับสนุนแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๒. รัฐบาลจะมีแนวทาง หรือนโยบายที่จะให้การสนับสนุนกับผู้ที่มีความประสงค์จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตไปสู่วิถีเกษตรกรรมแต่ไม่มีที่ดินและปัจจัยการผลิตหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

๓. รัฐบาลจะสามารถจัดสรรที่ดินเพื่อสร้างนิคมตามแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อรองรับผู้ที่มีความประสงค์จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตไปสู่วิถีเกษตรกรรมแต่ไม่มีที่ดินและปัจจัยการผลิตได้หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

ขอให้ตอบในราชกิจจานุเบกษา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

เปรมศักดิ์ เพียยุระ

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พรรคไทยรักไทย

จังหวัดขอนแก่น

คำตอบกระทู้ถามที่ ๑๐๐๖ ร.

ของ นายเปรมศักดิ์ เพียยุระ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จังหวัดขอนแก่น
เรื่อง การจัดสรรที่ดินเพื่อสร้างนิคมเกษตรกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

ข้าพเจ้า นายสรอรรถ กลิ่นประทุม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ขอตอบกระทู้ถาม
ของท่านสมาชิกผู้มีความสนใจ ดังนี้

คำถามข้อ ๑ รัฐบาลได้มีการดำเนินนโยบายในการสนับสนุนแนวทางพระราชดำริเศรษฐกิจ
พอเพียงและเกษตรทฤษฎีใหม่อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

คำตอบข้อ ๑ ขอเรียนว่า รัฐบาลโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีการดำเนินงานโครงการ
เกษตรทฤษฎีใหม่ ตามมาตรการบรรเทาปัญหาการว่างงาน ตั้งแต่ ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ - ๒๕๔๔ มาเป็นลำดับ
โดยสนับสนุนเกษตรกรทั่วไปและแรงงานคืนถิ่นที่กลับสู่ภูมิลำเนา ซึ่งกระจายอยู่ในท้องที่ระดับตำบล
ทำการเกษตรที่สามารถพึ่งพาตนเองได้ ซึ่งผลการดำเนินงานดังกล่าว มีเกษตรกรร่วมโครงการรวม
๑๕,๒๔๘ ราย และเมื่อโครงการสิ้นสุดลงในปี ๒๕๔๔ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มีนโยบายและ
การดำเนินงานโครงการต่อเนื่อง ภายใต้แผนงาน/โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตของชุมชน โครงการย่อย
โครงการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้และเครือข่ายเกษตรทฤษฎีใหม่ โดยมีการกำหนดระยะเวลาดำเนินการ
ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๔ - ๒๕๔๕ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๑. วัตถุประสงค์

๑.๑ เพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ โดยการถ่ายทอด
เทคโนโลยีสนับสนุนเกษตรกรร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ให้ได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยมุ่งเน้น
การพัฒนาการผลิตให้พึ่งพาตนเอง และการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างยั่งยืน

๑.๒ เพื่อสร้างให้เกิดเครือข่ายเกษตรกรที่มีการจัดการไร่นาในรูปแบบเกษตร
ทฤษฎีใหม่ ที่มุ่งเน้นให้มีการรวมพลังและร่วมแรงสนับสนุนพึ่งพาซึ่งกันและกันในรูปกลุ่มหรือสหกรณ์

๑.๓ เพื่อสร้างความร่วมมือเชื่อมโยงเกษตรกรร่วมโครงการกับการดำเนินงาน
ของศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล ในการเพิ่มศักยภาพ ภูมิปัญญา การยอมรับ
และการแพร่กระจายเทคโนโลยี ตลอดจนการติดตามและประเมินผลโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

๒. เป้าหมาย

๒.๑ สนับสนุนและพัฒนากระบวนการเรียนรู้เกษตรทฤษฎีใหม่ โดยการ
ถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างยั่งยืน สำหรับ
เกษตรกรร่วมโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ประมาณ ๑๕,๐๐๐ ราย

๒.๒ จัดกิจกรรมสร้างให้เกิดเครือข่ายเกษตรกรที่มีการจัดการไร่นาในรูปแบบเกษตรกรทฤษฎีใหม่โดยการสร้างพันธกิจ การพัฒนาความสัมพันธ์และการเรียนรู้ร่วมกันในระดับต่างๆ ประกอบด้วย เครือข่ายระดับประเทศ เครือข่ายระดับภาค ๖ ภาค และเครือข่ายระดับจังหวัด ๗๖ จังหวัด

๒.๓ เชื่อมโยงเกษตรกรร่วมโครงการกับศูนย์บริการและถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบล โดยการสร้างกระบวนการเรียนรู้การแก้ไขระบบการประสานความเชื่อมโยงและการจัดกิจกรรมครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๔,๐๐๐ ตำบล

๒.๔ ดำเนินการศึกษาวิจัย กระบวนการเรียนรู้ การยอมรับ และการแพร่กระจายเทคโนโลยีการเกษตรในรูปแบบเกษตรกรทฤษฎีใหม่ การจัดการไร่นาด้านวิศวกรรมดินและน้ำ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ผลตอบแทนด้านรายได้และติดตามประเมินผลการดำเนินโครงการ

๓. แผนปฏิบัติการ

กำหนดกิจกรรมที่จะดำเนินงาน โดยแบ่งตามช่วงเวลาตั้งแต่เริ่มต้นดำเนินการโครงการในปี พ.ศ. ๒๕๕๔ จนถึงสิ้นสุดโครงการ ประกอบด้วย

๓.๑ กิจกรรมจำแนกเกษตรกร

๓.๒ กิจกรรมการพัฒนาบุคลากรและเกษตรกรร่วมโครงการเพื่อปรับฐานคติ (assumption) และเพิ่มศักยภาพ

๓.๓ กิจกรรมการสร้างเครือข่ายเกษตรกรทฤษฎีใหม่เพื่อรวมพลังและร่วมแรงสนับสนุนซึ่งกันและกัน

๓.๔ กิจกรรมการสร้างกระบวนการเรียนรู้และแก้ปัญหาาร่วมกันเพื่อพัฒนาการผลิตและพัฒนาคุณภาพชีวิต

๓.๕ กิจกรรมการวิจัยและการติดตามประเมินผล

๔. งบประมาณ ได้รับการสนับสนุนเงินงบกลางรายการค่าใช้จ่ายสำรองเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจ วงเงิน ๓๒๕.๔๕๕ ล้านบาท ซึ่งเดิมเป็นโครงการที่ได้รับการสนับสนุนจากโครงการเงินกู้เพื่อปรับโครงสร้างภาคเกษตร (ASPL) และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ เห็นชอบในหลักการโครงการฯ โดยให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์เสนอคณะกรรมการกลั่นกรองโครงการเร่งด่วนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจพิจารณาเพื่อใช้จ่ายจากค่าใช้จ่ายสำรองเพื่อการกระตุ้นเศรษฐกิจฯ ซึ่งคณะกรรมการกลั่นกรองเร่งด่วนเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจได้ให้ความเห็นชอบและได้รับอนุมัติจากนายกรัฐมนตรีตามความเห็นชอบจากคณะกรรมการฯ ตามหนังสือสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี ที่ นร ๐๑๑๔/ลง(๒)/๑๔๘๐๒ ลงวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๕

คำถามข้อ ๒ รัฐบาลมีแนวทางหรือนโยบายที่จะให้การสนับสนุนกับผู้ที่มีความประสงค์จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตไปสู่วิถีเกษตรกรรมแต่ไม่มีที่ดินและปัจจัยการผลิตหรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

คำตอบข้อ ๒ ขอเรียนว่า การกิจการจัดที่ดินให้ผู้ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง รัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เป็นผู้ดำเนินการ โดย ส.ป.ก. จะพิจารณาจัดหาที่ดินต่อไปนี้ให้ผู้ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้มีที่ดินทำกิน ได้แก่

๑. ที่ดินที่เป็นของเอกชนทั่วไป โดยรัฐจะดำเนินการจัดซื้อหรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดินตามบทบัญญัติมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แล้วนำมาจัดให้เกษตรกรทำประโยชน์โดยวิธีการเช่าหรือเช่าซื้อตามบทบัญญัติมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒

๒. ที่ดินของรัฐ ตามบทบัญญัติมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ ซึ่งได้แก่ ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินที่พลเมืองเล็กใช้ร่วมกัน ที่ราชพัสดุ ที่รกร้างว่างเปล่าตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๕ (๑) หรือที่ดินป่าสงวนแห่งชาติที่เสื่อมโทรม โดย ส.ป.ก. จะนำที่ดินเหล่านี้มาจัดให้เกษตรกรทำประโยชน์โดยวิธีการเช่าหรือเช่าซื้อตามบทบัญญัติมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ ทั้งนี้ ผู้ที่จะได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. จะต้องเป็นผู้มีคุณสมบัติการเป็นเกษตรกรตามบทบัญญัติมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ ซึ่งได้แก่บุคคล ดังต่อไปนี้

ประการแรก เป็นผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก มิใช่อาชีพอื่นและต้องไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเองหรือมีเพียงเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพ

ประเภทที่สอง เป็นผู้ซึ่งประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ได้แก่ ผู้ที่ยังไม่เป็นเกษตรกรแต่ประสงค์จะเป็นเกษตรกรและมาขอรับการจัดที่ดิน โดยจะต้องเป็นผู้ยากจน กล่าวคือ มีรายได้ไม่เกิน ๑๕,๐๐๐ บาท ต่อหัวต่อปี หรือผู้จบการศึกษาทางเกษตรกรรม หรือเป็นบุตรของเกษตรกรซึ่งหมายถึงบุตรโดยชอบด้วยกฎหมาย โดยบุคคลข้างต้นต้องมายื่นคำขอรับการคัดเลือกเพื่อเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเขตปฏิรูปที่ดิน โดยจะมีกระบวนการสอบสวน และตรวจสอบคุณสมบัติการเป็นเกษตรกรจากเจ้าหน้าที่เพื่อนำเสนอคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด (คปจ.) พิจารณานุญาตให้บุคคล

ดังกล่าวเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ซึ่งในชั้นแรก ส.ป.ก. จะมอบหนังสืออนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก. ๔-๐๑) ให้แก่เกษตรกรเพื่อเป็นหลักฐานว่าเกษตรกรได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ โดยถูกต้องตามกฎหมาย ซึ่งนอกจากเกษตรกรจะได้รับความช่วยเหลือจาก ส.ป.ก. โดยจัดที่ดินให้ทำกินแล้ว ส.ป.ก. ยังให้การสนับสนุนการประกอบเกษตรกรรมของเกษตรกรด้วยการจัดสร้างสิ่งสาธารณูปโภค เช่น บ่อน้ำ ถนน ฯลฯ ให้แก่เกษตรกร อีกทั้งยังเปิดโอกาสให้เกษตรกรสามารถกู้ยืมเงินกองทุนการปฏิรูปที่ดิน เพื่อเกษตรกรรมในอัตราดอกเบี้ยต่ำ ไปลงทุนประกอบเกษตรกรรม นอกจากนี้เกษตรกรยังสามารถใช้ออกสาร ส.ป.ก. ๔-๐๑ ไปเป็นหลักประกันการกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) ได้อีกทางหนึ่งด้วย

ในอนาคตข้างหน้า ส.ป.ก. มีเป้าหมายที่จะประสานงานกับกรมที่ดินเพื่อรังวัดออกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ในแปลงที่ดินที่เกษตรกรได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ ทั้งนี้เป็นไปตามบทบัญญัติ มาตรา ๓๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๓๒ โดยในชั้นแรกหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ดังกล่าวจะออกในนาม ส.ป.ก. ก่อน ต่อเมื่อเกษตรกรมีความพร้อมและประสงค์จะได้กรรมสิทธิ์ในที่ดิน ส.ป.ก. จะให้เกษตรกรเข้าซื้อที่ดิน และหากเกษตรกรชำระค่าเช่าซื้อครบถ้วนแล้ว ส.ป.ก. จะโอนกรรมสิทธิ์ตามหนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ ให้แก่เกษตรกร แต่ทั้งนี้หนังสือแสดงกรรมสิทธิ์ดังกล่าวจะมีเงื่อนไขห้ามแบ่งแยกหรือโอนไปยังบุคคลอื่น ตามบทบัญญัติมาตรา ๓๕ แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘

คำถามข้อ ๓ รัฐบาลจะสามารถจัดสรรที่ดินเพื่อสร้างนิคมตามแนวพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อรองรับผู้ที่มีความประสงค์จะเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตไปสู่วิถีเกษตรกรรมแต่ไม่มีที่ดินและปัจจัยการผลิต ได้หรือไม่ อย่างไร ขอทราบรายละเอียด

คำตอบข้อ ๓ ขอเรียนว่า กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกรมส่งเสริมสหกรณ์มีแนวทาง ดำเนินการในรูปแบบนิคมสหกรณ์ ซึ่งจะคัดเลือกเกษตรกรรวมทั้งผู้ที่ประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรม ให้เข้าไปอยู่ในนิคมสหกรณ์ และได้รับเอกสาร กสน. ๕ ต่อจากนั้นจะส่งเสริมและสนับสนุนตามกระบวนการ สหกรณ์ในรูปแบบของสหกรณ์นิคม ทั้งความรู้ในการประกอบอาชีพ ปัจจัยโครงสร้างพื้นฐานในการผลิต ตามความต้องการของเกษตรกรและศักยภาพของพื้นที่